

Primjena engleskog jezika u pomorstvu

Grčić, Toni

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Maritime Studies / Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:164:283375>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository - Faculty of Maritime Studies - Split -
Repository - Faculty of Maritime Studies Split for
permanent storage and preservation of digital
resources of the institution](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET U SPLITU**

TONI GRČIĆ

**PRIMJENA ENGLESKOG JEZIKA U
POMORSTVU**

ZAVRŠNI RAD

SPLIT, 2021.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET U SPLITU**

STUDIJ: POMORSKA NAUTIKA

**PRIMJENA ENGLESKOG JEZIKA U
POMORSTVU**

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:

doc. dr. sc. Mira Pavlinović

STUDENT:

Toni Grčić

(MB: 0023102498)

SPLIT, 2021.

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je „Primjena engleskog jezika u pomorstvu“. Na samom početku rada, prikazan je razvoj engleskog jezika kao i širenje njegove upotrebe kroz kolonizaciju i globalizaciju. Razglaba se o izboru engleskog kao jezika koji će ujediniti pomorce. Nadalje, objašnjena je potreba za velikim razumijevanjem među članovima posade kao i problem komunikacije ljudi koji dolaze iz različitih kultura. Standardizacija i njena korisnost u razumijevanju, kao i u sprječavanju mogućih nezgoda nastalima kao posljedica nesporazuma, imat će velik utjecaj na ovaj rad. Pomorski engleski nastaje nadograđivanjem standardnog jezika. Odnosi se na komunikacijske fraze i teži jednostavnosti prenošenja ključnih informacija.

Ključne riječi: *kolonizacija, pomorski engleski, komunikacija, standardizacija, različite kulture*

ABSTRACT

The topic of this undergraduate thesis is "Application of English language in seafaring". At the beginning, the development of English language will be shown as well as the spreading of its use through colonisation and globalisation. The choice of English as the language to unite seafarers is discussed. Furthermore, the need for great understanding among crew members is explained as well as the problem of communication among people originating from different cultures. Standardization and its usefulness in understanding language, as well as in prevention of possible accidents originated as consequences of misunderstandings, has a great impact on this thesis. Maritime English originates from standard language. It refers to communicational phrases and strives towards simplicity of conveying key information.

Keywords: *colonization, maritime english, communication, standardisation, different cultures*

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POVIJEST I ŠIRENJE ENGLESKOG JEZIKA	2
2.1. KOLONIJALIZAM.....	4
2.2. VRSTE KOLONIJALIZMA	5
2.3. BRITANSKO CARSTVO	6
2.4. DEKOLONIZACIJA.....	7
3. GLOBALIZACIJA JEZIKA	9
3.1. JEZIK I FUNKCIJE	9
3.2. VAŽNOST ENGLESKOG JEZIKA.....	10
3.3. KLASIFIKACIJA ENGLESKOG JEZIKA	11
3.4. ENGLESKI JEZIK KAO LINGUA FRANCA (ELF)	13
3.5. POMORSKI ENGLESKI	15
4. PRIMJENA ENGLESKOG JEZIKA U POMORSTVU	18
4.1. MEĐUNARODNA POMORSKA ORGANIZACIJA.....	19
4.2. STANDARDNE POMORSKE KOMUNIKACIJSKE FRAZE	20
5. ZAKLJUČAK	28
LITERATURA	29
POPIS SLIKA	31
POPIS TABLICA	32
POPIS KRATICA	33

1. UVOD

Tema ovoga rada je engleski jezik i njegova primjena u pomorstvu. Danas je engleski jezik jedan od najrasprostranjenijih jezika u svijetu s najvećim brojem govornika ukoliko brojimo i izvorne i strane korisnike.

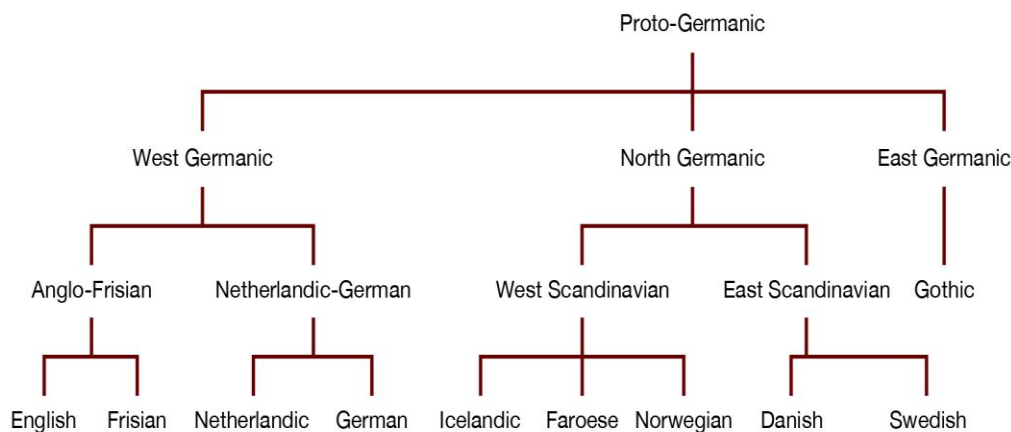
Međutim to nije oduvijek bilo tako. Modernom kolonizacijom, od 15. stoljeća počinje utrka razvijanja mornarice, otkrivanja novih područja te uspostavljanja prekoceanske trgovine. S uzorom na Portugalske i Španjolske uspjehe u istraživanju, Engleska se pridružuje utrci te kao otočka zemlja, usredotočena na mornaricu, uskoro prevladava i uspostavlja prvo i drugo Britansko Carstvo koje je zaslužno za današnju slavu i doseg engleskog jezika. Osvajanjem novih područja i uspostavljanjem odnosa s domorocima, uvijek slabija, ili osvojena zemlja, je prisiljena prilagoditi se kulturi i jeziku pobjednika. S obzirom na gubitke ljudi u ratu, uspostavljanje trgovine te njen razvitak nastaje potreba za jeftinom radnom snagom pa u svoje redove i na svoje brodove pobjedničke zemlje uzimaju domoroce osvojenih zemalja. Domoroci dolaze na najniže pozicije ali svojim trudom i sposobnosti se uspinju uz rangove. Time nastaju posade različitih kultura s novim problemom razumijevanja i komunikacije.

Razumijevanje je vrlo bitna stavka da bi zatvoreni ekosustav kao što je brod funkcionirao u potpunosti i sa smanjenom opasnošću. Postoji mnogo oblika komunikacije ali najučinkovitiji je govor. Već kod različitih naglasaka istog jezika nastaje problem u komunikaciji dok su razlike među udaljenim kulturama puno veće i vrlo teško je u potpunosti savladati drugi jezik. Nadalje, to uzrokuje stvaranje manjih skupina unutar hijerarhije broda te uvelike otežava posao.

Engleski jezik kao najrasprostranjeniji je preuzeo ulogu glavnog jezika pomorstva. Međutim, razumijevanje engleskog jezika stranih kultura je u većini slučajeva ograničeno te može uzrokovati probleme i nezgode prilikom upravljanja brodom i teretom. Rješenje ovog problema nudi Međunarodna pomorska organizacija (*International Maritime Organisation – IMO*) izdavanjem pomorskog vokabulara i fraza rezolucijom A.918(22) iz 2001. u obliku Standardnih pomorskih komunikacijskih fraza (*Standard Marine Communication Phrases – SMCP*). Standardizacija fraza i vokabulara pomorskog engleskog jezika uvelike pomaže komunikaciji prenoseći bitne informacije na što razumljiviji i jednostavniji način.

2. POVIJEST I ŠIRENJE ENGLESKOG JEZIKA

Engleski jezik spada u zapadno-germansku podskupinu indoeuropskih jezika. Ime dobiva po plemenu Angla germanskog porijekla koje je migriralo u područje Engleske.

© Encyclopædia Britannica, Inc.

Slika 1. Podjela Germanskih jezika [13]

Prvi oblik jezika, skupinu zapadno-njemačkih dijalekata koju nazivamo Starim engleskim, donose Anglosaksonski naseljenici sredinom 5. stoljeća. Ovdje je engleski jezik imao jasna germanska obilježja.

Srednji engleski počinje u kasnom 11. stoljeću Normanskim osvajanjem Engleske. U ovom periodu jezik je pod utjecajem starog francuskog i normanskog dijalekta. Gube se mnoga germanska obilježja jezika i mijenjaju ih Francuska obilježja, osobito u vokabularu.

Rani moderni engleski počinje kasnim 15. stoljećem izumom tiskarskog stroja i njegovom primjenom u Londonu. Jasno različit od oblika germanskih predaka s bogatim vokabularom i novim zvučnim repertoarom. Ovo razdoblje do 17. stoljeća karakterizira tiskanje King James Biblije te vrlo velika promjena u izgovoru samoglasnika.

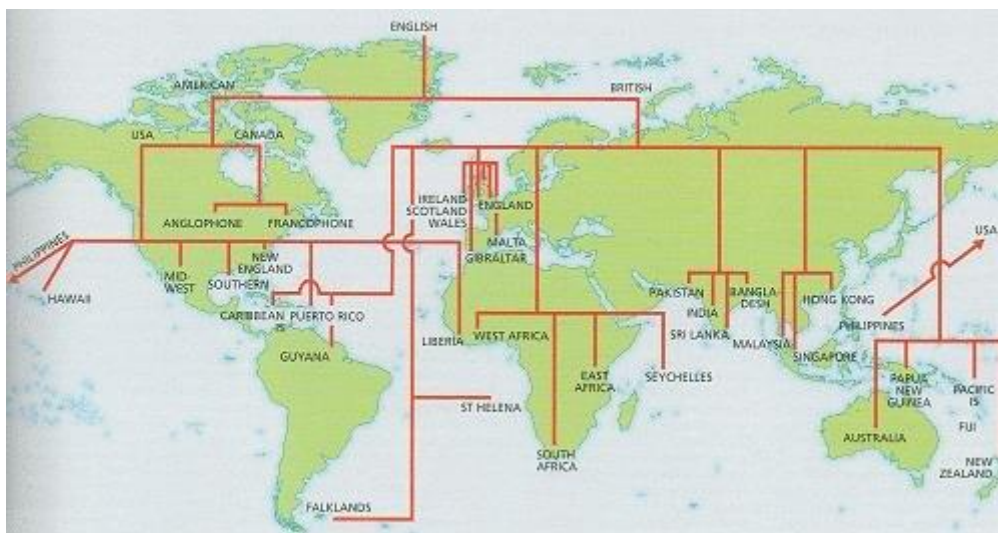
- *Dugo I u riječi bite srednjeg engleskog je imalo izgovor /i:/ tako da je zvučalo kao u riječi beet /bi:t/ modernog engleskog*
- *Dugo E u riječi meet srednjeg engleskog je imalo izgovor /e:/ tako da je zvučalo kao u riječi mate /meit/ modernog engleskog*
- *Dugo A u riječi mate srednjeg engleskog je imalo izgovor /a:/ tako da je zvučalo kao u riječi spa modernog engleskog.*

- Dugo O u riječi *boot* srednjeg engleskog je imalo izgovor /o:/ tako da je zvučalo kao moderno oa u riječi *boat* /ov/

Moderni engleski se širi svijetom od 17. stoljeća utjecajem Britanskog Carstva i poslije sve većim utjecajem Sjedinjenih Američkih Država. [20]

Kroz stoljeća razvoja engleskog jezika postupno se gubi sklonidbeni sustav padeža i zamjenjuje se analitičkom konstrukcijom. Osim u slučajevima osobnih zamjenica, množine, trećeg lica jednine i glagolskih vremena engleske riječi u svim slučajevima zadržavaju isti oblik. Ova olakotna okolnost pomaže pri učenju i razumijevanju jezika te pospješuje njegovu preobrazbu u globalni jezik izbora pri doticaju različitih kultura. Jezik i njegov vokabular nikada ne stagniraju. Kroz godine sukladno potrebi vokabular se širi. Preuzimaju se riječi iz drugih jezika i asimiliraju u vokabular engleskog jezika.

Danas engleski jezik je rasprostranjen u svaki kutak svijeta. Materinski jezik je za preko 400 milijuna ljudi i ima više od milijarde govornika diljem planete. Engleski jezik se širi svijetom iz mnogo različitih razloga.

Slika 2. Širenje engleskog jezika u svijetu[19]

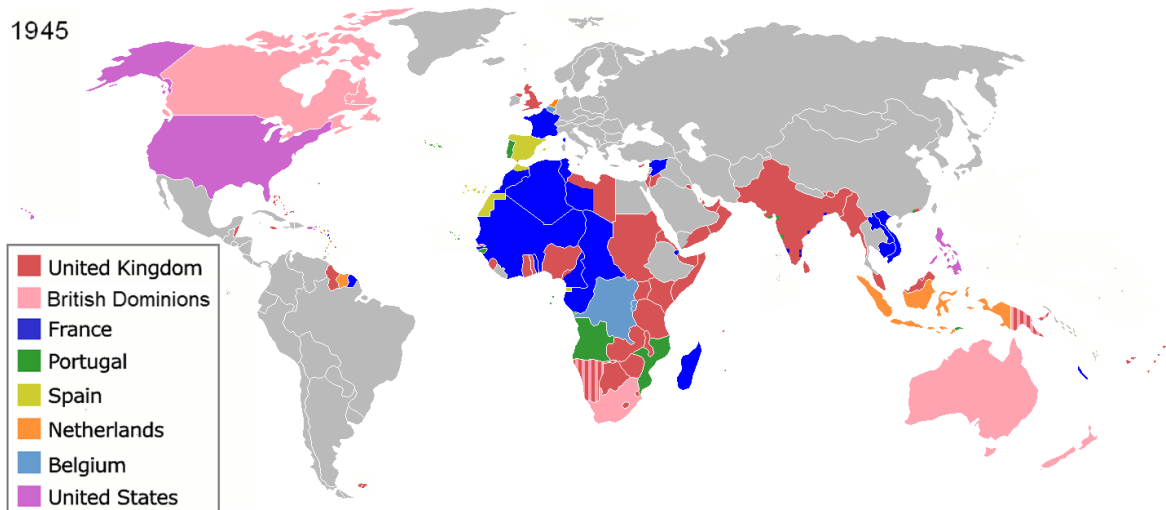
Sve započinje kolonizacijom i usponom Britanskih Carstava kada ubrzanim rastom teritorija i utjecaja doseg Velike Britanije dosegne nezamislive razine s vrhuncem nakon pobjede u Prvom i Drugom svjetskom ratu. A drugom polovicom 20. stoljeća svijet se oporavlja ubrzanim razvojem svih područja znanosti, gospodarstva i tehnologije, posebice

informatičke. U svim područjima se dotiču različite kulture i surađuju u napretku te dolazi do potrebe globalnog jezika koji će se koristiti u takvim slučajevima.

2.1. KOLONIJALIZAM

Pojam kolonijalizma koristi se da se opiše proces europskog naseljavanja i političke kontrole nad ostatkom svijeta, uključujući Amerike, Australiju i dijelove Afrike i Azije. Uz njega se često usko veže pojam imperijalizma koji uključuje ekonomski i politički utjecaj i na okolni teritorij samih kolonija. [7]

U svrhu ovog rada pojmom kolonijalizma smatra se politička i ekonomska dominacija i širenje utjecaja europskih zemalja, prvenstveno Velike Britanije, nad ostatkom svijeta u periodu od 15. stoljeća do druge polovice 20. stoljeća kada nakon Drugog svjetskog rata većina kolonija ostvaruje neovisnost. Kolonizirana područja i njima pripadajući narodi u pravilu su u podređenom položaju te na njih utječu kultura i potrebe, pa tako i jezik, strane manjine kolonizatora.

Slika 3. Kolonizacija 1945.[18]

Kolonizacija je odradila veliku ulogu pri širenju engleskog jezika. Utvrđujući svoj položaj i umirujući unutarnje ratove okreće se vanjskoj politici i širenju svog utjecaja. S uzorom na španjolske i portugalske uspjehe u istraživanju i osvajanju novih nepoznatih područja, i kao otočka zemlja, usredotočuje se na razvitak mornarice i istraživačke misije.

U 15. stoljeću počinje veliki period kolonizacije Europskih zemalja. U idućim stoljećima Velika Britanija preuzima vodstvo u utrci koloniziranja stranih područja i osniva Prvo i Drugo Britansko Carstvo. Ovaj period traje sve do Drugog svjetskog rata poslije kojeg stupa na snagu dekolonizacija i povlačenje direktnog utjecaja kolonijalnih sila iz njihovih kolonija.

Utjecaj Velike Britanije pa tako i engleskog jezika i kulture širi se i na sjevernu i na južnu hemisferu. Prvo doseže sjevernu hemisferu na području Kanade i Sjedinjenih Američkih Država, zatim i Karipsko područje. U južnoj hemisferi zahvaća zapadnu, južnu i istočnu Afriku, zatim Indiju i Australiju.

2.2. VRSTE KOLONIJALIZMA

Različite vrste kolonijalizma često se međusobno isprepleću kroz povijest ali generalno se može podijeliti na 5 vrsta: naseljenički kolonijalizam, kolonijalizam iskorištavanja, surogat kolonijalizam, interni kolonijalizam i trgovački kolonijalizam.

- *Naseljenički kolonijalizam podrazumijeva veliko preseljavanje naroda u svrhu zamjene postojeće populacije. Većinom motiviran ekonomskom ili političkom situacijom u potrazi za boljim životom i zemljom za obrađivanje.*
- *Kolonijalizam iskorištavanja se odnosi na uzurpiranje stranih teritorija i osnivanje kolonija u svrhu iskorištavanja prirodnih resursa ili radne snage za dobrobit metropole, centralnog područja sile koja kolonizira.*
- *Surogat kolonijalizam podrazumijeva indirektno koloniziranje podržavanjem jedne skupine stranog naroda protiv domorodaca teritorija koji se kolonizira u svrhu širenja utjecaja u to područje.*
- *Interni kolonijalizam se odnosi na neravnomjernu raspodjelu moći unutar vlastitog teritorija.*
- *Trgovački kolonijalizam usredotočuje se na monopoliziranje trgovine kolonije za tržište metropole i korištenje njenih trgovačkih puteva i brodova. [21]*

Proces istraživanja i naseljavanja novih područja nerijetko se veže i uz kapitalizam. Cilj je uvijek bila nekakva osobna korist korporacija i ostalih pokretača kolonizacije. Stoga je ovaj proces često bio vrlo brutalan i popraćen istrjebljivanjem, porobljavanjem ili potpunim zanemarivanjem domorodaca i njihovih interesa i kulture. U pravilu, za dobit jedne strane, uvijek je druga strana ostajala oštećena. Osvojena područja su ostajala bez svojih prirodnih resursa i sve odluke su pogodovala pobjedničkoj kolonijalnoj sili. Pokorenom narodu nametnuti su jezik i kultura osvajača. Period narednih stoljeća okarakteriziran je ubrzanim rastom utjecaja i teritorija Velike Britanije s vrhuncem nakon pobjede u Prvom i Drugom svjetskom ratu.

2.3. BRITANSKO CARSTVO

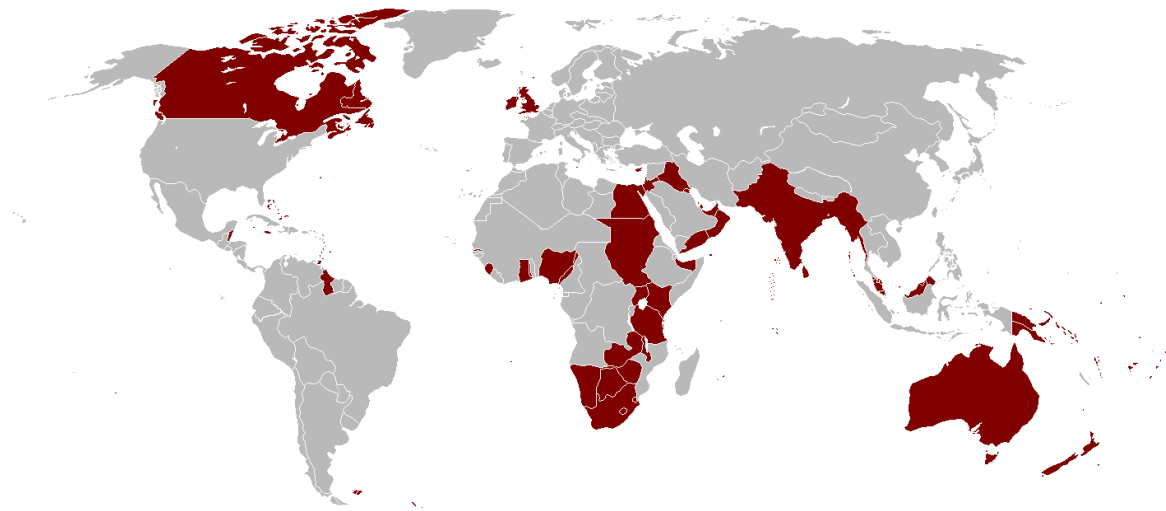
Britansko Carstvo je zajednički naziv za Englesku i sve zemlje koje su pod njenim utjecajem, porezom ili direktnom vladavinom. Širi se od 15. stoljeća do 20. stoljeća. Dijelimo ga na Prvo i Drugo Britansko Carstvo. Na vrhuncu svoje moći bilo je teritorijalno najveća sila u povijesti.

Prvo Britansko Carstvo je karakterizirano ratovima protiv Francuske i Španjolske za prevlast te koloniziranjem Kanade i područja istočne obale današnjih Sjedinjenih Američkih Država. Traje do 1783. kada se 13 kolonija uz pomoć Francuske i Španjolske odvaja od Britanskog Carstva i osniva Sjedinjene Američke Države.[22] Iako nisu više pod utjecajem Velike Britanije, jezik je i dalje engleski. Daljnjim razvitkom Sjedinjenih Američkih Država razvija se i kultura engleskog jezika. Nakon toga Britansko Carstvo nalazi zamjenu tih kolonija u obliku teritorija Australije.

Drugo Britansko Carstvo nastupa na snagu nakon 1783. i traje do 1815. kada nakon pobjede nad Napoleonovom Francuskom Britanija ostaje bez ozbiljnog suparnika osim Rusije koja je djelovala u sjevernoj i središnjoj Aziji. Ovakva situacija u svijetu otvara mnoga vrata Britaniji.

Idući period poznat je i kao Britansko imperijalno stoljeće. Britanska mornarica bila je neosporavana. Ovo je period širenja i osvajanja u kojem dostiže vrhunac moći sve dok ekonomija Njemačke i njena blizina metropoli ne ugroze njenu sigurnost te izbije Prvi svjetski rat.

Završetkom Prvog svjetskog rata pobjednice dijele teritorij pobijeđenih te Britansko Carstvo dolazi u posjed teritorija Njemačke i dijelova Osmanskog Carstva. Ovime doseže površinu 35 milijuna kvadratnih kilometara što je malo više od četvrtine svjetske kopnene površine. To ga čini najvećim carstvom u povijesti s obzirom na teritorij. Ovo označava vrhunac njegove moći. Međutim u narednom periodu mornarice Sjedinjenih Američkih Država i Japana postaju svjetske sile te je Britanija prisiljena izabrati saveznika. Odlučuje se za savezništvo sa Sjedinjenim Američkim Državama umjesto Japana što također potpomaže širenju engleskog jezika u svijetu. Njemačka i Japan, nezadovoljni trenutačnom situacijom i potaknuti Velikom depresijom započinju Drugi svjetski rat. Iako iz Drugog svjetskog rata Britansko Carstvo izlazi kao jedan od pobjednika, ostaje u ruševinama i kao ljuska onoga što je nekada bilo. Pravi pobjednik su Sjedinjene Američke Države koje su držale distancu od rata i uključile se u pravi trenutak da osiguraju pobjedu uz što manje žrtve.[22] Britansko Carstvo su poduprli i spasili od propasti samo da bi imali saveznika protiv Rusije i širenja komunizma u svijetu. U svrhu širenja engleskog jezika ovakva situacija u svijetu je i dalje vrlo pogodna i optimistična.

Slika 4. Britansko Carstvo 1921.[17]

2.4. DEKOLONIZACIJA

Dekolonizacija je raspad kolonizacije. Odvija se mirnim putem ili oslobodilačkim ratovima. Pojavljuje se većinom nakon ratova koji su za posljedicu imali raspad nekog velikog carstva. U novije doba to su raspadi carstava Španjolske, Francuske, Njemačke, Turske, Japana, Rusije, Velike Britanije... [26]

Završetkom Drugog svjetskog rata Velika Britanija ostaje osiromašena i nesposobna kontrolirati svoje kolonije te započinje dekolonizacija. Sve kolonije koje su htjele biti neovisne uspjele su u svom naumu. Velika Britanija im nije pružala nikakav otpor. Međutim, bilo je i onih kojima nije bilo u planu biti neovisne, pa i onih koje su ratovale da bi ostale pod utjecajem Velike Britanije. Kolonije, iako su ostvarivale svoju neovisnost, nisu mogle izbrisati povijest i utjecaj kulture i jezika Britanskog Carstva pa tako u velikom broju njih ostaje engleski jezik. Razlog za to je i što neka područja sadržavaju više različitih kultura te bi bilo problematično izabrati jedan od prisutnih jezika i dati mu prednost nad drugima.

Neovisna dekolonizirana područja, koja su do tada bila u trgovačkom monopolu Velike Britanije, njenih brodova i trgovačkih ruta, sada organiziraju svoje brodove i posade. Njihovi mornari koji su do tada služili na brodovima Velike Britanije, sada upravljaju vlastitim brodovima. Trgovačke rute se šire i isprepleću u svim smjerovima i brodovi plove u razne luke dolazeći u dodir s puno različitih kultura. Ove okolnosti dodatno pospešuju multikulturalnost na brodovima. Nastaje problem komunikacije na brodu. Brod je zatvorena sredina koja mora funkcionirati hijerarhijski, složno i s razumijevanjem da bi se izbjegle pogreške u komunikaciji i nesreće kao rezultat toga. Stvara se potreba za jedinstvenim pomorskim jezikom.

Period druge polovice 20. stoljeća, nakon Drugog svjetskog rata, okarakteriziran je ubrzanim razvojem svijeta u mnogim područjima kao što su znanost, tehnologija, ekonomija i mnogim drugim, na čelu s Velikom Britanijom i sa Sjedinjenim Američkim Državama u kojima je glavni jezik engleski. Globalna povezanost država i njihovih stanovnika je na vrhuncu i mnogo različitih kultura surađuje u svim područjima u svrhu zajedničkog napretka. Glavno sredstvo zajedničkog rada je komunikacija. Potreba za zajedničkim, globalnim jezikom koji će se koristiti u doticaju različitih kultura dovodi do logičkog izbora, engleskog jezika.

3. GLOBALIZACIJA JEZIKA

3.1. JEZIK I FUNKCIJE

Jezik je komunikacijski sustav među ljudima strukturiran na temelju govora i gesta, znakova i pisma. Struktura jezika je njemu pripadajuća gramatika a slobodne komponente su njegov vokabular. Točan broj jezika kojima se ljudi koriste u svijetu vrlo je teško odrediti jer je razlika između dijalekata i jezika subjektivna. Međutim ima ih preko 5000. Fluidnost je bitna osobina jezika, prilagođava se i razvija kroz vrijeme. [23]

Jezik ima više funkcija, 3 vrlo važne su :

- *Informativna funkcija je osnovna funkcija jezika da prenosi informacije. Na jasan način iznosi, prihvaća ili odbija činjenice.*
- *Izražajna funkcija omogućava prenošenje nečijih osjećaja, emocija ili stavova.*
- *Direktivna funkcija upućuje na nekakve radnje. Ovu funkciju pronalazimo u zahtjevima i naredbama. [24]*

Jezikoslovlje kao znanost razvilo se prije više od 2000 godina prvim poznatim gramatičkim opisima jezika u Indiji. [23]

Porijeklo jezika teško je odrediti jer je nastao prije pisanih zapisa te nema nikakvih podataka o tome. Postoje mnoge priče u različitim kulturama o nastanku jezika. Kao što je biblijska priča o Babilonskom tornju gdje su ljudi pokušali sagraditi toranj da dođu do Boga što je Boga razljutilo te je zbunio ljude različitim jezikom da nedostatkom komunikacije ne mogu surađivati. Međutim smatra se da je današnji jezik evoluirao skupa sa čovjekom od primitivnijih oblika komunikacije naših predaka.

Poznavanje više jezika čovjeku može uvelike pridonijeti. Upoznavanje novog jezika, pogotovo uz izvorne govornike i njihovu kulturu može otvoriti ljudskom umu novu perspektivu na svijet. Takva perspektiva je ukupan doživljaj kulture i ljudi koji žive u tom području i služe se tim jezikom svakodnevno. Do određene mjere učenje novog jezika pomaže razviti sebe.

3.2. VAŽNOST ENGLESKOG JEZIKA

Engleski jezik se smatra prvim globalnim jezikom. U današnjem modernom svijetu engleski jezik je postao dio svakog polja i struke. Internacionalni je jezik komunikacije, poslovanja, znanosti, informatičke tehnologije, zabave... U današnjem svijetu poznavanje engleskog jezika čovjeka čini pismenim i educiranim. Otvaraju se mnoge mogućnosti zapošljavanja u drugim zemljama. Postao je neizbježan u svim poljima i profesijama. U današnjem svijetu globalizacije i suradnje mnogih različitih kultura, potreba za jedinstvenim jezikom komunikacije je učinila engleski obveznim. Većina istraživanja i otkrića na području znanosti i tehnologije odvija se na fakultetima u Sjedinjenim Američkim državama gdje je engleski jezik službeni. Današnjem svijetu engleski jezik je potreban iz mnogo razloga. Od kojih su neki:

- *Informatička tehnologija- ubrzanim razvojem informatičke tehnologije, posebice svijeta interneta gdje vlada engleski jezik. Internet je svima dostupan i vrlo koristan ali za potpunu korist i pristup većem dijelu sadržaja potrebno je poznavanje engleskog jezika. Kao velika baza znanja, Internet pruža mnoge prilike svim ljudima te pomaže širenju engleskog jezika.*
- *Edukacija- većina knjiga, materijala i sredstava za učenje je pisana na engleskom jeziku. Na svim velikim i poznatim sveučilištima obvezan je engleski jezik. Neznanje engleskog jezika danas se smatra velikim nedostatkom u obrazovanju čovjeka.*
- *Komunikacija- najznačajnija funkcija jezika je komunikacija. Da bi čovjek uspješno komunicirao potreban mu je jezik koji je razumljiv od strane što više ljudi iz zajednice s kojom uspostavlja komunikaciju. Engleski jezik kao najčešći globalni jezik igra veliku ulogu jer ga najviše ljudi na svijetu razumi. Postao je učinkovit instrument komunikacije sa svima u cijelom svijetu. Kao takav, koristan je u putovanju bilo gdje u svijetu.*
- *Poslovanje- za poslovanje s različitim državama potreban je zajednički jezik. Engleski je preuzeo uloga globalnog jezika poslovanja. [24]*

3.3. KLASIFIKACIJA ENGLESKOG JEZIKA

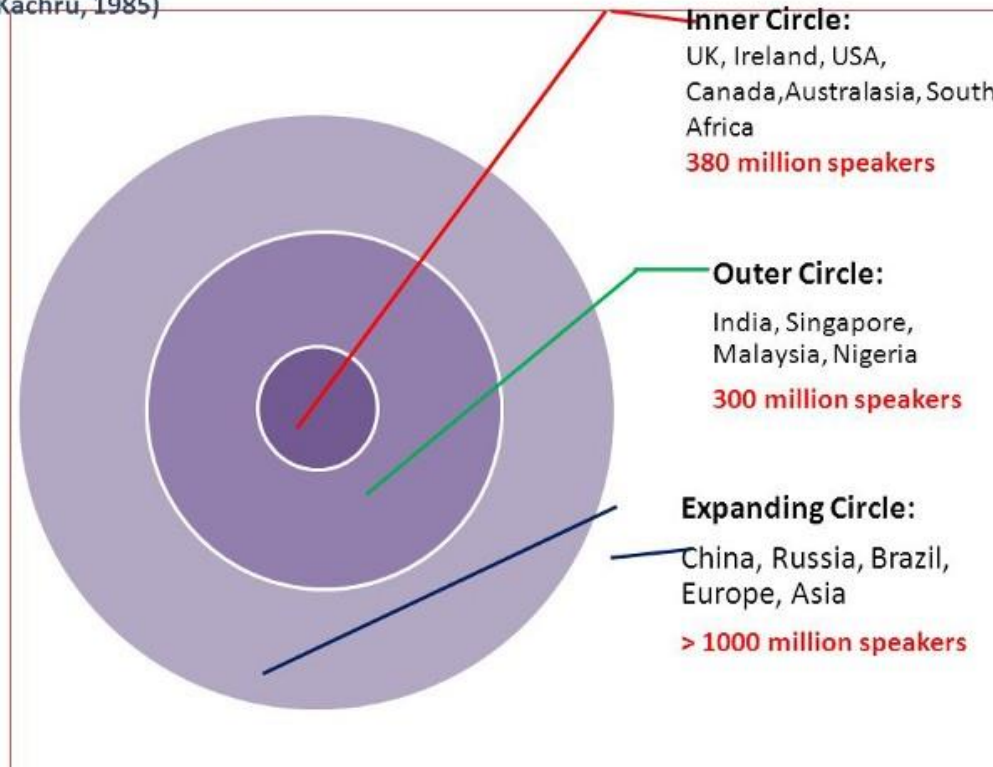
Kroz povijest Engleske i Britanskog Carstva stručnjaci su predlagali različite modele klasificiranja govornika engleskog jezika. Ne slažu se svi jezikoslovci oko toga koji je najbolji model ali Kachruov je definitivno jedan od poznatijih. Modeli klasifikacije obično dijele govornike u 3 sljedeće skupine:

- *ENL - English as a native language, engleski jezik kao materinji. Ovo je skupina govornika rođenih u zemljama gdje je engleski službeni jezik te su od rođenja okruženi njime i koriste ga kao prvi jezik.*
- *ESL - English as a second language, engleski jezik kao drugi jezik. Ovo je skupina govornika kojima engleski nije materinji jezik ali uče ga kao vrlo mladi i odlično vladaju njime.*
- *EFL - English as a foreign language, engleski jezik kao strani jezik. Ovo je skupina govornika koji engleski uče u zemlji gdje se taj jezik obično ne koristi. [25]*

Iako ova klasifikacija nije savršena, mnogi jezikoslovci je koriste kao uzor pri stvaranju vlastitih modela.

Za mnoge, najvažniji i najispravniji model je predložio Braj Kachru[1] u svom modelu 3 kruga svjetski engleskih. Kachruov model sastoji se od 3 koncentrične kružnice koje on označava kao unutarnji krug, vanjski krug te krug koji se širi.

English spoken in today's world
(Kachru, 1985)

Slika 5. Engleski u današnjem svijetu(Kachru) [1]

- *Inner circle ili unutarnji krug sastoji se od tradicionalne baze engleskog jezika, izvornih govornika i zemalja gdje je engleski službeni jezik. Ovaj krug određuje norme engleskog jezika i širi ih u druge krugove. Neke od zemalja unutarnjeg kruga su Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo i Kanada.*
- *Outer circle ili vanjski krug predstavlja mjesta gdje se govore službene verzije engleskog ne kao materinjeg jezika već zbog njihove kolonijalne prošlosti. Ovi govornici izazivaju norme i razvijaju ih prema svojim potrebama. Većinom spadaju u ESL govornike gornje podjele govornika. Neke od zemalja u ovom krugu su Indija, Pakistan i Egipat*
- *Expanding circle ili šireći krug sastoji se od EFL govornika i područja gdje se engleski jezik ne koristi u uobičajenim situacijama. U ovom krugu, govornici se koriste normama unutarnjeg i vanjskog kruga. Neke od zemalja koje čine ovaj krug su Kina, Rusija i Brazil.[1]*

Zemlje unutarnjeg kruga pripadaju prvoj dijaspori i to su zemlje i područja gdje su Englezi tradicionalno naseljeni i one su jezična i kulturološka baza engleskog jezika. Iz tog razloga rečeno je da se tu postavljaju norme jezika.

Zemlje vanjskog kruga pripadaju drugoj dijaspori. To su zemlje pod utjecajem Britanske kolonizacije različitih teritorija u Africi i Aziji. U ovim područjima na engleski jezik imaju utjecaj materinji jezici tih područja. Stoga se u ovom krugu mijenjaju norme standardnog jezika prema potrebama govornika i pod utjecajem njihovog prvog jezika.

Zemlje šireg kruga nisu nikada bile kolonizirane od strane Britanskog Carstva te se u njima engleskim jezikom ne koristi veći broj ljudi. [1]

Ovakav sustav klasificiranja nije savršen. Mnoge skupe govornika su isključene. Vanjski krug uzima u obzir samo zemlje pod utjecajem kolonizacije dok u današnje vrijeme ima educiranih zemalja u kojima stanovništvo koristi engleski na razini jednakoj takvim zemljama.

Nadalje, ne uzima se u obzir korištenje engleskog jezika kao glavnog izbora komunikacije između govornika s različitim materinjim jezikom. Ova skupa govornika je najbrže rastuća i takva uloga engleskog jezika postaje vrlo dominantna. Engleski jezik kao jezik svih polja doticaja različitih kultura i kao lingua franca današnjeg svijeta.

3.4. ENGLESKI JEZIK KAO LINGUA FRANCA (ELF)

Lingua franca ili jezik franaka, dolazi od arapskog naziva za zapadne Europljane i križare - Franke. Označava zajednički jezik, jezik povezivanja koji prelazi granice države u kojoj je službeni. To je jezik koji se koristi da poveže grupe ljudi ili zajednice koje nemaju isti materinji jezik.

Pojam ELF što označava English as a lingua franca ili engleski jezik kao lingua franca koristi se najčešće da opiše komunikaciju među govornicima kojima engleski jezik nije materinji.[5] Ovim pojmom se bave mnogi svjetski jezikoslovci i stalno se razvijaju aktualna mišljenja.

Dok su stručnjaci podijeljeni oko toga da li je ovakav razvoj i utjecaj jednog jezika u svijetu pozitivna ili negativna stvar, nitko ne poriče da je engleski jezik danas globalni i lingua franca. Jedna skupina stručnjaka argumentira kako je to ozbiljna prijetnja

nacionalnim identitetima i višejezičnosti te promatra to iz negativne perspektive. Druga skupina stručnjaka shvaća to kao pozitivnu stvar i korak prema nekakvom utopijskom kozmopolitizmu.

Pojam ELF može se shvatiti na najmanje 4 različita načina:

- *ELF 1 - korištenje engleskog u interakciji gdje barem neki od sudionika nisu izvorni govornici*
- *ELF 2 - korištenje engleskog u interakciji gdje svi sudionici nisu izvorni govornici i nemaju zajednički materinji jezik*
- *ELF 3 - korištenje engleskog u interakciji gdje svi sudionici nisu izvorni govornici i dijele isti ili slični materinji jezik*
- *ELF 4 - ovim pojmom podrazumijevamo komunikaciju među ne izvornim govornicima, baziranu na standardnom engleskom ali različitim jezikom od standardnog*

ELF 1, 2 i 3 su ovisni o britanskom ili američkom engleskom, dok ELF 4 u jednu ruku nije. Iako se bazira na standardnom engleskom, pod utjecajem je multikulturalnosti svojih govornika i domene u kojoj se koristi. Pod domenom korištenja misli se na područje u kojem se koristi, kao što je poslovanje, znanost, mediji, pa tako i u pomorstvu. Obično ima svoj vokabular razvijen uz standardni engleski koji omogućava jasnu i jednostavnu komunikaciju u domeni gdje se razvija.

ELF 1 odnosi se na korištenje standardnog engleskog od strane izvornih govornika kad su u interakciji s neizvornim govornicima.

ELF 2 i 3 odnose se na korištenje standardnog engleskog među neizvornim govornicima te na promjene standardnog oblika nastale prilagodbama i pogreškama pri takvim interakcijama. Tako nastale promjene asimiliraju se u te krugove korištenja i stvara se drugačiji engleski od standarda. [2]

ELF 4 nastaje povećanim korištenjem engleskog kao medija, jezika izbora, koji spaja kulture koje nemaju zajednički izvorni jezik i inače ne koriste engleski. Broj ovih govornika konstantno raste u iznenađujuće brojeve i David Crystal, britanski lingvist još prije dvadesetak godina procjenjuje broj takvih govornika kao 4 puta veći od broja izvornih govornika[3]. Danas je teško procijeniti brojku takvih govornika, ali nije teško zaključiti kako je ona vrtoglavo narasla.

David Graddol, britanski lingvist, tvrdi kako će se engleski jezik koristiti kao globalni jezik u svijetu te da će izvorni govornici postati samo manjina u korištenju engleskog. Isto tako kaže da će se razvijati različiti oblici engleskog jezika te da će sve manji utjecaj imati izvorni standardni engleski.[4] Danas smo sve bliže takvoj realnosti. Engleski jezik sve se češće koristi u obliku ELF 4, u kojem se može protumačiti i kao jezik za specifične svrhe. Jezik koji se koristi za jednu funkciju ili mali domet funkcija u jednoj, obično javnoj domeni. Takvi jezici su recimo znanstveni engleski, engleski pravnog sustava i mnogi drugi među kojima je i pomorski engleski[9].

3.5. POMORSKI ENGLESKI

U posljednjih nekoliko stotina godina, brodarstvo je postalo važan faktor u kontaktima različitih društava, kultura i jezika. Ovo se nije uvijek odvijalo mirnim putem, kolonizacija i okupacija često je bila popraćena negativnim posljedicama za domorodačko stanovništvo. Trgovina nastala takvim uvjetima uvijek je pogodovala više pobjednicima i njihova kultura se nametala pobijeđenima. Gledajući na to iz perspektive komunikacije, pokorene skupine ljudi morale su se prilagoditi jeziku moćnije skupine. Do kraja 19. stoljeća malo je mjesta na svijetu ostalo neistraženo od strane europskih kolonijalnih sila. [28] Nepobitna je činjenica da je Britansko Carstvo bilo najmoćnije i najutjecajnije. Kao otočka zemlja morala se oslanjati na svoju mornaricu te je tako postala glavna pomorska ratna i trgovačka sila. Zajedno sa Sjedinjenim Američkim Državama stvorena je mreža trgovačkih ruta bez premca. Prvi put u povijesti pomorskog trgovačkog mrežom obuhvaćen je cijeli svijet i predvođen je zemljama u kojima je službeni jezik engleski. Ovakav razvoj događaja u svijetu doveo je do engleskog jezika kao glavnog u pomorstvu. Mornari uzeti iz zemalja trećeg svijeta radili su na Britanskim brodovima i morali su se koristiti engleskim jezikom.

Krajem 20. stoljeća, padom utjecaja Britanskog Carstva, mnoge druge države se uključuju u međunarodnu pomorsku trgovinu osnivanjem svojih flota. Međutim, svi ljudi njihove nacionalnosti sposobni za upravljanjem vlastitim brodovima su bili oni koji su učili to zvanje na britanskim brodovima te su asimilirali engleske izraze i riječi potrebne na brodu. Velika većina visoko rangiranih pozicija na brodovima novih država popunjena je mornarima treniranim na brodovima zemalja engleskog jezika. Nadalje, ova velika

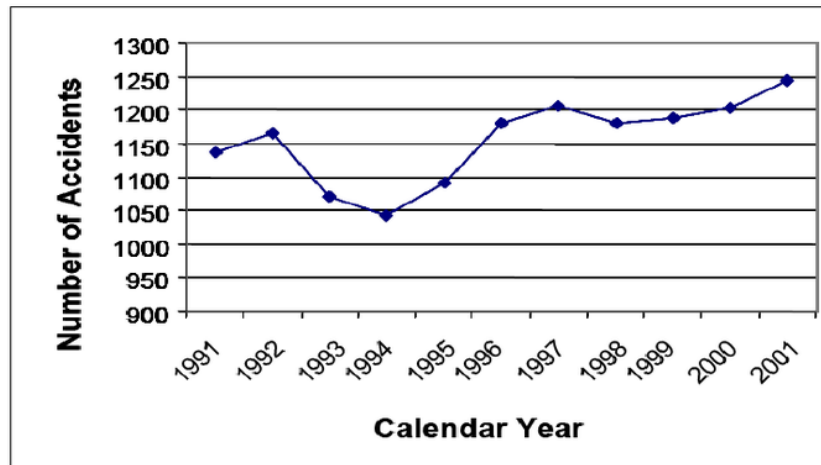
promjena u pomorstvu pridonijela je raznolikosti kultura, nacionalnosti i jezika. Svijet je postajao sve manji, brodovi raznih država su plovili svijetom i dolazili u doticaj sa mnogo različitih kultura i jezika u različitim lukama svih krajeva svijeta. Sve češće su višekulturalne posade na istom brodu.[28] Ovakav razvoj situacije dovodi do problema u komunikaciji. Također, postoji problem grupiranja istojezičnih skupina na brodu. Velika je potreba za jedinstvenim jezikom koji će ujediniti komunikaciju u pomorstvu svijeta. Logičan izbor je engleski jezik.

Pomorski engleski nastaje prilagodbom engleskog jezika potrebama korištenja u tom polju. Iz tog razloga pomorski engleski se smatra skupinom ELF 4 objašnjenom u prethodnoj cjelini. Nadalje, u tu skupinu ulazi kao engleski jezik za specifične svrhe, ili (engl. ESP- English for specific purposes). Baza ovog jezika je standardni engleski jezik, ali nadograđen je vokabularom, frazama i karakteristikama specifičnim za pomorstvo. U definiciji Johna Munbya, ESP tečajevi su oni gdje su nastavni program i materijali određeni prijašnjom analizom komunikacijskih potreba učenika[8]. Young-Min Kim, u svom radu ESP tečajeve vidi kao načine podučavanja jezičnih vještina potrebnih za zadovoljavajuću izvedbu u danoj funkciji.[6][28]

Pomorski engleski u najjednostavnijoj definiciji je žargon engleskog jezika koji se koristi u pomorstvu pri komunikaciji na brodu i obali u tom sektoru. Ovisan je o standardnom engleskom te se međusobno nadopunjuju.[28]

U prošlost, puno bitniji su bili fizička sposobnost pomoraca i vještina u navigaciji nego komunikacija. U današnje vrijeme brodovi su veći i automatiziraniji nego prije te ih je mnogo više na plovidbenim putevima. Glavni razlog nesreća je ljudska pogreška. Verbek tvrdi da 80% svih pomorskih nesreća nastaje kao posljedica ljudskih pogrešaka, od kojih se trećina zasniva na lošoj komunikaciji.[9][28]

Ten-Year Trend in Accidents Categorized as Attributable to Human Error

Slika 6. Pomorske nesreće uzrokovane ljudskom pogreškom[10]

Kao što se vidi na slici 6, Ziarati prikazuje rastući trend pomorskih nesreća uzrokovanih ljudskom pogreškom.

Zbog ozbiljne prijetnje sigurnosti i nedostatka regulacije zajedničkog jezika i terminologije, Međunarodna pomorska organizacija, (IMO - International Maritime Organisation) označava engleski kao službeni jezik pomorstva. [15]

4. PRIMJENA ENGLESKOG JEZIKA U POMORSTVU

Pomorski engleski je žargon standardnog engleskog jezika. Nastaje nadogradnjom standardnog oblika prema potrebama pomorstva. Na taj način pridonosi i standardnom engleskom proširujući njegov vokabular za te riječi nastale iz potreba pomorstva.

Rastom brodske industrije raste i broj različitih kultura i nacionalnosti na brodu te jezična prepreka u komunikaciji stvara velike probleme. Rješenje dolazi u obliku pomorskog engleskog i njegove primjene kao zajedničkog jezika svih pomoraca. Velik naglasak stavlja se na specijalizirani vokabular, standardizaciju i izbjegavanje sinonima. *Riječi standardnog engleskog ponekad mogu značiti drugačije stvari u različitim govornim područjima te je vrlo važno da svi koriste isti oblik engleskog jezika u pomorstvu. Iz tog razloga potrebna su pravila i regulacija.* [12]

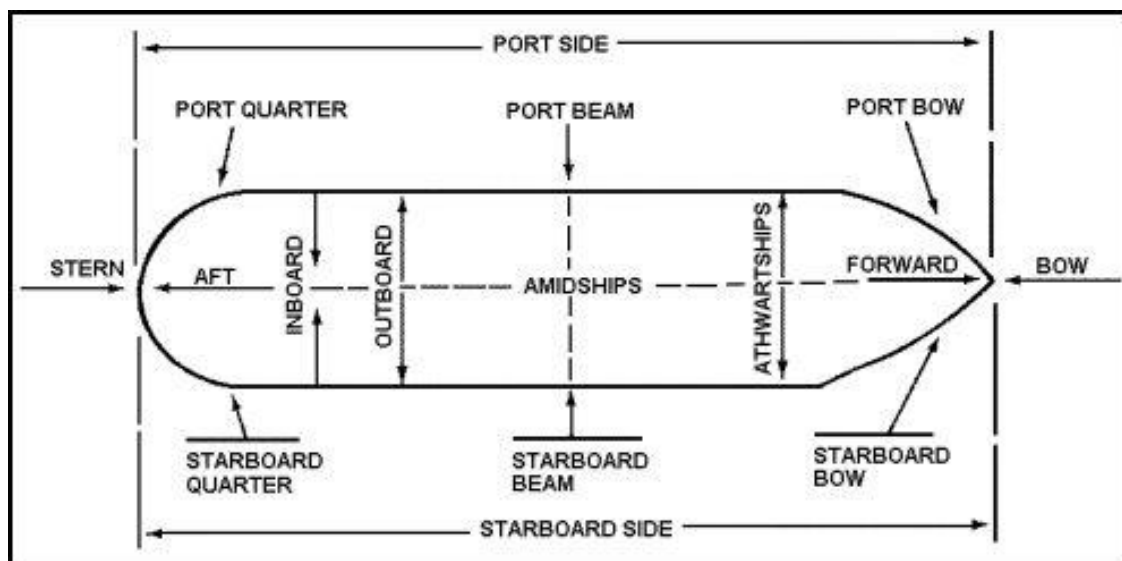
Međunarodna pomorska organizacija (engl. International Maritime Organisation-IMO) kao glavno tijelo zaduženo za regulaciju, pravila i zakone u pomorstvu analizom nesreća utvrdilo je da postoji problem komunikacije i da je potreban zajednički jezik. Kroz naredne godine prihvaća engleski kao zajednički jezik te kroz nekoliko publikacija daje vokabular i oblike pomorskog jezika s finalnom verzijom u obliku Standardnih pomorskih komunikacijskih fraza. [15]

Imajući skup pojmova i pravila jedinstvenih za ovu domenu, isključuje se mogućnost zabune u značenju.

Ovo je najvidljivije u praksi, termini koji se odnose na smjer kao što su lijevo i desno, naprijed i nazad često mogu dovesti do zabune. Ako kapetan izdaje naredbu kormilaru da promijeni kurs u lijevo ili desno, nastaje problem u odnosu na koga treba ići desno ili lijevo. Da bi se izbjegle ovakva i slične situacije, u pomorskom engleskom takvi termini zamijenjeni su terminima u odnosu na brod. Lijevo i desno zamijenjeni su terminima port i starboard koji označavaju lijevo i desno u odnosu na brod. Slično, naprijed i nazad kao pojmovi relativni u odnosu na promatrača su zamijenjeni terminima ahead i astern koji znače po pramcu i po krmi, u odnosu na brod. [27]

Ovakvi i mnogi drugi problemi traže rješenju u prihvaćanju zajedničke terminologije za sve pomorce na svijetu. Drugim riječima prihvaćanjem Standardnih pomorskih komunikacijskih fraza (engl. *Standard Marine Communication Phrases-SMCP*).

Na slici 7 prikazani su pojmovi pramac (*bow*), krma (*stern*), lijeva strana (*port side*), desna strana (*starboard side*), lijevi kvartir (*port quarter*), desni kvartir (*starboard quarter*), lijevi bok (*port beam*), desni bok (*starboard beam*), lijevi pramac (*port bow*), desni pramac (*starboard bow*), prema krmi (*aft*), prema pramcu (*forward*), sredina broda (*amidships*), prema unutra (*inboard*), prema vanka (*outboard*), poprijeko (*athwartships*)

Slika 7. Dijelovi broda i smjerovi u odnosu na brod [14]

4.1. MEĐUNARODNA POMORSKA ORGANIZACIJA

Međunarodna pomorska organizacija je specijalizirana agencija Ujedinjenih naroda odgovorna za sigurnost plovidbe te sprječavanje zagađenja mora i atmosfere brodovima. IMO je globalno tijelo za postavljanje standarda u pogledu sigurnosti i zaštite okoliša međunarodnog brodarstva. Njegova je glavna uloga stvoriti regulatorni okvir za pomorsku industriju koji je pošten, učinkovit, univerzalno usvojen i univerzalno proveden.[15] Svojim konvencijama potpisanim od strane mnogo država čini pomorski svijet boljim.

Neke od ključnih su:

- *SOLAS - Safety of Life at Sea, međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru*
- *MARPOL - Maritime Pollution, međunarodna konvencija o sprječavanju onečišćenja s brodova*
- *STCW- Standards of Training, Certification and Watchkeeping, međunarodna konvencija o standardima izobrazbe, izdavanju svjedodžbi i držanju straže pomoraca [15]*

Kako navigacijska i sigurnosna komunikacija broda i obale, broda i broda te unutar broda mora biti precizna, jednostavna i nedvosmislena da bi se izbjegle zabune i pogreške, postoji potreba standardizacije jezika koji se koristi.

Pomorski sigurnosni odbor Međunarodne pomorske organizacije 1973. nalaže gdje postoje jezični problemi u komunikaciji potreban je zajednički jezik koji će se koristiti i da je taj jezik engleski. Kao posljedica, razvijen je Standardni pomorski navigacijski rječnik (Standard Marine Navigational Vocabulary- SMNV), prihvaćen 1977. i dopunjen 1985.

1992. Pomorski sigurnosni odbor pokreće pododbor Sigurnosti navigacije da razvije opsežniji standardizirani sigurnosni jezik od SMNV 1985.

1997. odobren je nacrt Standardnih pomorskih komunikacijskih fraza (Standard Marine Communication Phrases - SMCP) publiciran u studenom 2001. kao rezolucija A.918(22).[12]

4.2. STANDARDNE POMORSKE KOMUNIKACIJSKE FRAZE

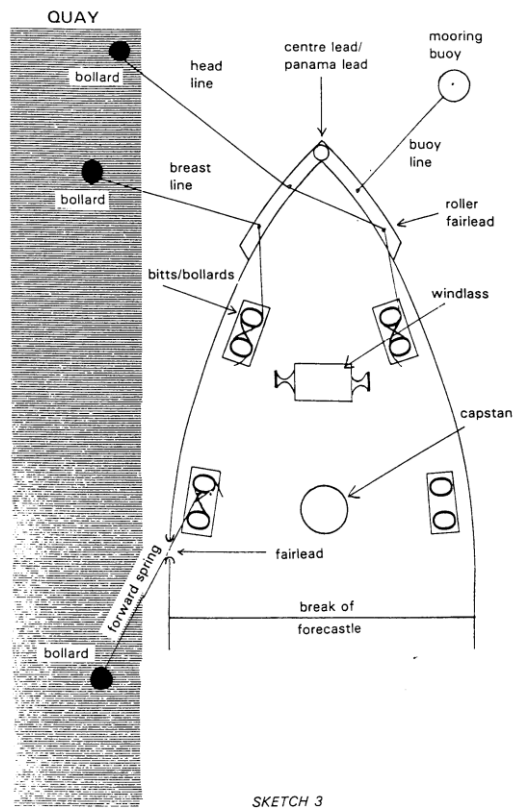
Standardne pomorske komunikacijske fraze (Standard Marine Communication Phrases - SMCP) razvijene su kao zamjena i nadopuna Standardnom pomorskom komunikacijskom rječniku (Standard Marine Navigational Vocabulary - SMNV). Usvojene su u studenom 2001. kao rezolucija A.918(22) Međunarodne pomorske organizacije. Pod STCW konvencijom obavezan je nastavni materijal za sve navigacijske časnike brodova od 500 BT ili više. Svrha im je standardizacija pomorske komunikacije te povećanje sigurnosti i smanjenje nezgoda i nesporazuma tijekom komunikacije.[11]

Prvenstveno služe 3 funkcije:

- *Ship to ship communication - komunikaciju brod-brod*
- *Ship to shore communication - komunikaciju brod-obala*
- *Internal communications onboard a ship - internu komunikaciju na brodu[27]*

Fraze se sastoje od dijela A i dijela B. A dio odnosi se na eksternu komunikaciju dok se dio B odnosi na unutarnju komunikaciju na brodu.[12]

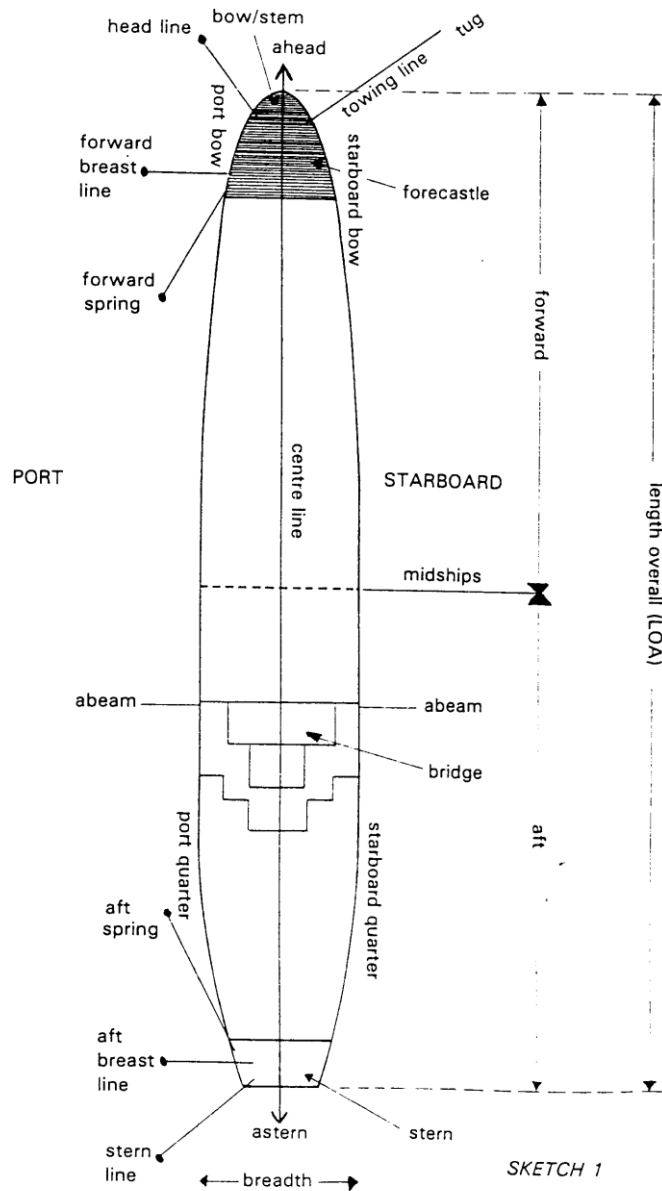
Sadrže i opširan vokabular riječi, termina, naziva predmeta na brodu potrebnih za razumijevanje među posadom. Uz prethodne spomenute termine koji se odnose na smjerove kretanja, imamo mnogo stručnih naziva karakterističnih za brod. Bit će navedeni samo neki od njih. Prednji dio broda ili pramac naziva se bow, stražnji dio ili krma naziva se stern, a srednji dio midship. Dio od kuda časnici upravljaju brodom, most, naziva se bridge. Kada gledamo plovilo sa krme, lijeva strana broda naziva se port side, desna strana starboard side. Horizontalne razine na brodu, palube, nazivaju se decks, dok se baza broda, kobilica naziva keel. Bitan termin je i gaz broda engleskog naziva draft. On označava razinu dubinu plovila ispod vodene linije ili engleski waterline.[27] Na slikama 8 i 9 možemo vidjeti ove i mnoge druge pojmove vezane za brod i vezivanje brodova.

Slika 8. Pojmovi pri vezivanju broda[12]

Na slici 8 vidljivi su pojmovi пристаниште ili vez (*quay*), bitva (*bollard*), pramčani špring (*forward spring*), bočno uže (*breast line*), pramčano uže (*head line*), središnje oko (*centre lead*), plutača (*mooring buoy*), uže za privezivanje na plutaču (*buoy line*), oko za privez s valjcima (*roller fairlead*), pritezno vitlo (*capstan*), privezno oko (*fairlead*).

Na slici 9 vidljivi su pojmovi vezani uz smjer kretanja i podjelu broda: unatrag ili po krmi (*astern*), naprijed ili po pramcu (*ahead*), uže za tegljenje (*towing line*), kaštel (*forecastle*), prednje bočno uže (*forward breast line*), uzdužnica (*centre line*), subočice ili po boku (*abeam*), most (*bridge*), stražnje bočno uže (*aft breast line*), krmeno uže (*stern line*), duljina preko svega (*length over all*).

Slika 9. Pojmovi smjera i podjele broda[12]

Standardne pomorske komunikacijske fraze nadograđuju osnovno znanje engleskog jezika. Namjerno su sačinjene u pojednostavljenoj verziji pomorskog engleskog da bi se smanjile gramatičke, leksičke i idiomske raznolikosti na minimum, koristeći standardiziranu strukturu za jednostavnost i poboljšanu sigurnost pri verbalnoj komunikaciji. Standardizacija i jednostavnost uvelike pomažu razumijevanju, pogotovo u situacijama pod pritiskom i psihološkim stresom kao pri nezgodama. Načini kojima se postiže jednostavnost sadržani su u listi ispod.

Komunikacijska obilježja frazi:

- *Izbjegavanje sinonima*
- *Izbjegavanje oblika nastalih spajanjem dviju riječi*
- *Koristeći potpuno sročene odgovore na da ili ne pitanja*
- *Pružajući jednu frazu za jedan događaj*
- *Strukturirajući pripadajuće fraze u obliku nepromjenjivi dio plus promjenjivi*[12]

Određeno je sricanje slova i brojeva te je svakom slovu određen pripadajući kod radi lakšeg razumijevanja kao što je vidljivo u tablicama ispod.

Tablica 1. Standardna pomorska abeceda[12]

Letter	Code	Letter	Code
A	Alfa	N	November
B	Bravo	O	Oscar
C	Charlie	P	Papa
D	Delta	Q	Quebec
E	Echo	R	Romeo
F	Foxtrot	S	Sierra
G	Golf	T	Tango
H	Hotel	U	Uniform
I	India	V	Victor
J	Juliet	W	Whisky
K	Kilo	X	X-ray
L	Lima	Y	Yankee
M	Mike	Z	Zulu

Nekim znamenkama i brojevima prilagođen je izgovor u odnosu na standardni engleski jezik.

Tablica 2. Sricanje i izgovor brojeva[12]

Number	Spelling	Pronunciation
0	zero	<u>Z</u> EERO
1	one	<u>W</u> UN
2	two	<u>T</u> OO
3	three	<u>T</u> REE
4	four	<u>F</u> OWER
5	five	<u>F</u> IFF
6	six	<u>S</u> IX
7	seven	<u>S</u> EVEN
8	eight	A <u>I</u> T
9	nine	<u>N</u> INER
1000	thousand	<u>T</u> OUSAND

U radio komunikaciji rutinski se koriste 8 navednih oznaka poruka (engl. Message Markers):

- *Instruction - Uputa*
- *Advice - savjet*
- *Warning - upozorenje*
- *Information - informacija*
- *Question - pitanje*
- *Answer - odgovor*
- *Request - zahtjev*
- *Intention - namjera*

Postaja koja prima poruku odgovara ponavljanjem oznake poruke i riječju primljeno (engl. received).

Osim rutinskih radio poruka, postoje poruke specijalne svrhe:

- *Distress - nevolja, ove poruke najavljuju neizbježnu opasnost brodu s vjerojatnom posljedicom gubitka života i zahtijevaju neposrednu pomoć, šalju se ponavljajući riječ MAYDAY 3 puta na kanalu 16*
- *Urgency - hitnost, ove poruke ukazuju na hitne informacije za sigurnost brodova i ljudi u blizini, šalju se ponavljanjem riječi PAN PAN 3 puta*
- *Safety - sigurnost, ove poruke ukazuju na važne navigacijske i meteorološke informacije za brodove u blizini, šalju se ponavljanjem riječi SECURITE 3 puta[12]*

Tablica ispod pokazuje primjere rutinskih i poruka sa specijalnom namjerom.

Tablica 3. Primjer fraza klasificiran vrstom i oznakom poruke [16]

Message pattern	Message type	Message marker	Example	SMCP phrase no.
Special-purpose	Distress	Mayday Mayday Mayday	I am in danger of capsizing	A1/1.1.5.3
	Urgency	Pan-Pan Pan-Pan Pan-Pan	I am manoeuvring with difficulty	A1/2.1.3
	Safety	Sécurité Sécurité Sécurité	Visibility is restricted by fog	A1/3.1.2.1.2
Routine	Instruction	Instruction	Proceed to emergency anchorage	A1/6.2.3.1.3
	Advice	Advice	Advise you recover your fishing gear	A1/3.2.5.7.5
	Warning	Warning	You are steering a dangerous course	A1/6.2.2.3.3
	Information	Information	I have lost radar contact	A1/6.2.2.1.15
	Question	Question	Did you transmit a DSC distress alert?	A1/1.2.1.10
	Answer	Answer	Yes, I transmitted a DSC distress alert by mistake	A1/1.2.1.10.2
	Request Intention	Request Intention	I require medical assistance We will let go starboard anchor	A1/1.1.8.3.1 A2/3.5.1.4

Table 1. Examples of SMCP phrases as classified by message patterns and types.

Kada dođe do pogreške u komunikaciji, pogreška se označava riječju mistake te slijedi riječ correction i u nastavku ispravljeni dio poruke. Kada neku poruku smatramo dovoljno važnom, ponavljamo je uz riječ repeat. U slučaju da poruku nismo dobro čuli, govori se say again kao zahtjev da se poruka ponovi. Brojevi se govore u zasebnim znamenkama. Pozicija se označava u stupnjevima i minutama, udaljenost u nautičkim miljama, brzina u čvorovima a vrijeme u formatu 24 sata u UTC vremenu.

Modalni glagoli can, may, might, should, could zamjenjuju se oznakama (message markers)

Osim navedenih karakteristika, u Standardnim pomorskim komunikacijskih frazama navedene su mnoge fraze koje se odnose na svaki oblik i tijekom predvidljive komunikacije među brodovima, s obalom i na brodu. Slučajevi navedeni ispod su samo neki od tih.

- *Komunikacija u nevolji – požar, eksplozija, poplava, nasukanje, potonuće, napuštanje plovila...*
- *Komunikacija pri potrazi i spašavanju*
- *Zahtijevanje medicinske pomoći*
- *Komunikacija o meteorološkim i hidrološkim uvjetima*
- *Navigacijska upozorenja*
- *Komunikacija s pilotom*
- *Komunikacija s hitnim službama*

- *Komunikacija s kormilarom*
- *Zapovjedi vezane za pogon broda*
- *Manevriranje, vezivanje, sidrenje..*
- *Predaja straže*
- *Generalne aktivnosti*
- *Rukovanje teretom [12]*

Unatoč intenzivnoj listi vokabulara i fraza koje obuhvaćaju širok spektar komunikacije koja se odvija na brodu i u povezanim situacijama, standardne pomorske komunikacijske fraze nisu zamjena za opće znanje engleskog jezika. Njihova upotreba se preferira u svim slučajevima gdje ima izbora ali pomorci trebaju imati i opće znanje standardnog engleskog jezika da bi u potpunosti mogli svakodnevno komunicirati.

5. ZAKLJUČAK

Kroz povijest i širenje jezika jasno je da je engleski jezik bez suparnika u današnjem svijetu. Promatrajući pomorstvo i njegov razvoj utvrđen je problem u komunikaciji pri pojavljivanju višekulturalnih posada. Razlog nastanka mnogih pomorskih nesreća povezan je s neadekvatnom komunikacijom te je dokazana potreba za zajedničkim pojednostavljenim jezikom komunikacije. Zasluženi status engleskog kao globalnog jezika čini ga dostojnim da bude jezikom izbora pomorstva. Standardizacijom, frazama, jedinstvenim vokabularom i jednostavnošću, moguće pogreške u komunikaciji svedene su na minimum. Međutim, djelotvornost pomorskog engleskog i standardizacije u obliku fraza i jedinstvenog vokabulara uvelike ovisi o volji sudionika komunikacije da koriste takav oblik iste. Također, nije dovoljno poznavanje stručne terminologije i komunikacijskih fraza nego je potrebno i opće znanje engleskog jezika.

LITERATURA

- [1] Bolton, Kingsley; Braj B. Kachru (Eds.) (2006). *World Englishes: Critical concepts in linguistics*. London: Routledge. ISBN 0-415-31506-9
- [2] Catherine Elder and Alan Davies: *Assessing English as lingua franca; Annual Review of Applied Linguistics (2006)*
- [3] Crystal, D. 2003. *English as a Global Language*
- [4] Graddol, D. (1999). *The decline of the native speaker*. AILA Review,
- [5] Jenkins, J. (2015) *Repositioning English and multilingualism in English as a lingua franca, in Englishes in Practice*, 2 (3): 49-85
- [6] Kim, Y. (1992). *A functional-notional approach for English for specific purposes (ESP)*
- [7] Margaret Kohn: "Colonialism". Stanford Encyclopedia of Philosophy. *Stanford University*
- [8] Munby, J. L. (1978). *Communicative syllabus design*. Cambridge, Cambridge University Press.
- [9] Verbeke, E. (2011) "That dreaded 80 percent". *Seaways*, pp. 24-2
- [10] Ziarati, Reza & Ziarati, Martin & Çalbaş, Bahar. (2009). *Improving Safety at Sea and Ports by Developing Standards for Maritime English*.
- [11] <https://www.imo.org/en/OurWork/Safety/Pages/StandardMarineCommunicationPhrases.aspx> (pristupljeno 20.8.2021.)
- [12] [https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/OurWork/Safety/Documents/A.918\(22\).pdf](https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/OurWork/Safety/Documents/A.918(22).pdf) (pristupljeno 20.8.2021.)
- [13] <https://cdn.britannica.com/90/1990-050-53E1AB05/Derivation-languages-Germanic-Proto-Germanic.jpg> (pristupljeno 22.8.2021.)
- [14] <https://i.pinimg.com/564x/14/08/00/1408006cd2eef5730b930438aba53b5a.jpg> (pristupljeno 21.8.2021.)
- [15] <https://www.imo.org/> (pristupljeno 20.8.2021.)
- [16] <https://callisto.ggsrv.com/imgsrv/FastFetch/UBER1/ZI-2ZCS-2011-JAN00-IDS1-49-1> (pristupljeno 3.9.2021.)
- [17] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b8/British_Empire_1921.png (pristupljeno 23.8.2021.)
- [18] https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a9/Colonization_1945.png/800px-Colonization_1945.png (pristupljeno 22.8.2021.)
- [19] <https://ecaccelerate.com/wp-content/uploads/2016/03/englishspread-21.gif> (pristupljeno 3.9.2021.)
- [20] https://en.wikipedia.org/wiki/English_language#Spread_of_Modern_English (pristupljeno 21.8.2021.)
- [21] <https://en.wikipedia.org/wiki/Colonialism> (pristupljeno 23.8.2021.)

- [22] https://en.wikipedia.org/wiki/British_Empire (pristupljeno 23.8.2021.)
- [23] <https://en.wikipedia.org/wiki/Language> (pristupljeno 2.9.2021.)
- [24] <https://www.ukessays.com/essays/english-language/the-importance-of-language-in-the-world-english-language-essay.php?vref=1> (pristupljeno 25.8.2021.)
- [25] https://www.researchgate.net/figure/Differences-in-using-English-in-ENL-ESL-EFL-and-ELF-contexts_tbl1_328450998 (pristupljeno 25.8.2021.)
- [26] <https://en.wikipedia.org/wiki/Decolonization> (pristupljeno 23.8.2021.)
- [27] <https://www.marineinsight.com/life-at-sea/what-is-maritime-english-and-why-it-is-important/>
(pristupljeno 25.8.2021.)
- [28] <https://core.ac.uk/download/pdf/33333852.pdf> (pristupljeno 1.9.2021.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Podjela Germanskih jezika [13]	2
Slika 2. Širenje engleskog jezika u svijetu[19].....	3
Slika 3. Kolonizacija 1945.[18].....	4
Slika 4. Britansko Carstvo 1921.[17]	7
Slika 5. Engleski u današnjem svijetu(Kachru) [1]	12
Slika 6. Pomorske nesreće uzrokovane ljudskom pogreškom[10]	17
Slika 7. Dijelovi broda i smjerovi u odnosu na brod [14]	19
Slika 8. Pojmovi pri vezivanju broda[12].....	22
Slika 9. Pojmovi smjera i podjele broda[12]	23

POPIS TABLICA

Tablica 1. Standardna pomorska abeceda[12].....	24
Tablica 2. Sricanje i izgovor brojeva[12]	24
Tablica 3. Primjer fraza klasificiran vrstom i oznakom poruke [16].....	26

POPIS KRATICA

ENL (engl. <i>English as a native language</i>)	engleski jezik kao materinji
ESL (engl. <i>English as a second language</i>)	engleski jezik kao drugi jezik
EFL (engl. <i>English as a foreign language</i>)	engleski jezik kao strani jezik
ELF (engl. <i>English as a lingua franca</i>)	engleski jezik kao lingua franca
ESP (engl. <i>English for specific purposes</i>)	engleski jezik za specifične svrhe
IMO (engl. <i>International Maritime Organisation</i>)	Međunarodna pomorska organizacija
SMCP (engl. <i>Standard Marine Communication Phrases</i>)	Standardne pomorske komunikacije fraze
SMNV (engl. <i>Standard Marine Navigational Vocabulary</i>)	Standardni pomorski navigacijski rječnik